

הכנסת העשרים

יוזמים : חברי הכנסת רוברט אילטוב
עודד פורר
חמד עמאר
יוליה מלינובסקי

5211/20/פ

הצעת חוק העונשין (תיקון – החמרת ענישה בפשיעה חקלאית), התשע"ח–2018

1. תיקון סעיף 77 בחוק העונשין, התשל"ז–1977¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 77, אחרי סעיף קטן (א) יבוא :
- "(א) על אף האמור בסעיף קטן (א), הורשע אדם בעבירה לפי סעיפים 384א(2) או (ב), או 460, רשאי בית המשפט לחייבו, בשל כל אחת מן מהעבירות שהורשע בהן, לשלם לאדם שניזוק על ידי העבירה סכום שלא יעלה על 2,500,000 שקלים חדשים לפיצוי הנזק או הסבל שנגרם לו."
2. תיקון סעיף 384 א בסעיף 384 לחוק העיקרי –
- (1) בסעיף קטן (א) –
- (א) ברישה, במקום "ארבע שנים" יבוא "שש שנים וקנס של 125,000 שקלים חדשים";
- (ב) בפסקה (2), הסיפה החל במילים "ובלבד שערכו" – תימחק;
- (2) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא :
- "(ב) על אף האמור בסעיף קטן (ב), הגונב דבר כמפורט בסעיף קטן (א)(2), שערכו עולה על 50,000 שקלים חדשים, דינו – מאסר שבע שנים וקנס כספי בשיעור של פי שלושה מערך הדבר."
- (ג) הורשע אדם בעבירה לפי סעיפים קטנים (א)(2) או (ב1), לא יפחת עונשו ממחצית העונש המרבי שנקבע לאותה עבירה.
- (ד) על אף האמור בסעיף 52א, בעבירה לפי סעיפים קטנים (א)(2) או (ב1), לא יורה בית המשפט בגזר הדין כי עונש המאסר, כולו או מקצתו, יהיה על תנאי."

¹ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

(1) במקום "שלוש שנים" יבוא "חמש שנים וקנס של 100,000 שקלים חדשים";

(2) האמור בו יסומן "א)" ואחריו יבוא:

"(ב) הורשע אדם בעבירה לפי סעיף קטן (א), לא יפחת עונשו ממחצית העונש המרבי שנקבע לאותה עבירה.

(ג) על אף הוראות סעיף 52(א), בעבירה לפי סעיף קטן (א) לא יורה בית המשפט בגזר הדין כי עונש המאסר כולו יהיה על תנאי, אלא מטעמים מיוחדים שיירשמו."

ד ב ר י ה ס ב ר

פשיעה חקלאית הפכה למכת מדינה שגורמת לנזקים רבים לחקלאים ולחקלאות בכללותה. הפשיעה באה לידי ביטוי בהשחתה של ציוד ורכוש חקלאי, גניבה, ונדליוס, הצתה והברחה של בעלי חיים. מלבד הפגיעה במקורות הפרנסה של החקלאים, נוצרת פגיעה בתחושת הביטחון הכללית והאישית של החקלאים הנדרשים להגן בגופם על אדמותיהם תוך חירוף נפשם.

על פי דוח מבקר המדינה 67ב לשנת 2016 ולחשבונות שנת הכספים 2015 (להלן – דוח מבקר המדינה), הפשיעה החקלאית מכוונת לפגיעה בענפי חקלאות שונים, והיא מתבטאת בגניבת תוצרת ויבול, בעלי חיים וציוד חקלאי, ובכלל זה טרקטורים וחומרי הדברה ודישון המשמשים את החקלאים לעבודתם ולפרנסתם; בגרימת נזק לציוד, לתשתיות ולשטחים חקלאיים ובהשתלטות על שטחי מרעה. כתוצאה מכך, הפשיעה החקלאית פוגעת במקורות הפרנסה של החקלאים ועלולה לרושש אותם לחלוטין. כמו כן, צוין כי לפי הנתונים שבידי משמר הגבול, את מרבית העבירות מבצעות כנופיות מאורגנות ומקצועיות שמאופיינות בתחכום ובתעוזה רבה, רובן מתחום הרשות הפלסטינית.

פרסום מרכז המחקר והמידע של הכנסת מיום 15 ביוני 2016 בנושא הפשיעה החקלאית בישראל ופעולות למיגורה, הציג תמונה מדאיגה לפיה בין השנים 2011–2015, נפתחו 5,239 תיקי חקירה בגין פשיעה חקלאית, ונגנזו 4703 תיקים מסיבות שונות. בשנים האלה נדונו בבית המשפט רק 95 תיקים, המהווים 1.8% מסך התלונות. הנתונים הנזכרים מעידים רק על הפשיעה המדווחת, ולכן, המצב בפועל מדאיג בהרבה – חקלאים רבים נתונים לאיומים וסחיטה ונמנעים מהגשת תלונות. זאת בין היתר משום היעדר אכיפה והרתעה, ובשל הנזק המידי שצפוי להיגרם לחקלאי המתלונן. על פי הנתונים שצוינו בדוח מבקר המדינה, החקלאים מגישים תלונה למשטרה רק בגין 15%-25% מאירועי הפשיעה החקלאית.

היעדר הרתעה מספקת מביא להרחבת היקף הפשיעה החקלאית, עד כדי הקמתן של התארגנות עצמאיות ופרטיות ללוחמה בפשיעה הכלכלית האמורה.

אין חולק על חשיבותה של החקלאות בהווי הישראלי. רוב המגזר החקלאי בישראל נמצא במרחב הכפרי ותרומתו למדינה היא חיונית מבחינה כלכלית, חברתית, ערכית ולאומית. אף על פי כן, זה שנים שהחקלאים סובלים מפשיעה חמורה המבוצעת כנגדם, שפוגעות בהם מבחינה כלכלית ומורלית. כתוצאה מכך נפגעת המדינה כולה.

עקב כך, ולצד הצורך בהעלאת נושא הטיפול בפשיעה החקלאית לסדר היום של רשויות אכיפת החוק, מוצע להחמיר את רף הענישה ולייצר הרתעה מספקת בכל הקשור לפשיעה חקלאית.

בסעיף 1 להצעת החוק מוצע לתקן את סעיף 77 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן – החוק), ולהגדיל את הפיצוי המרבי לנפגעי הפשיעה החקלאית לסכום של 2,500,000 שקלים חדשים. להבדיל מתחומי פשיעה אחרים, פשיעה חקלאית פוגעת במשאבים של החקלאי ובאמצעי הייצור שלו. שריפת עצים, ציוד ומכונות, גניבה של תוצרת חקלאית וחיות, כולם גורמים לנזק מתמשך שפוגע במקורות המחייה והפרנסה של החקלאים. לכן נדרש כי יתקיים מנגנון שיאפשר תשלום פיצוי מידי לאחר הרשעה, בלא צורך בהגשת תביעה אזרחית נפרדת מההליך הפלילי.

בסעיף 2 להצעת החוק, מוצע לתקן את סעיף 384א לחוק, שעניינו גניבה בנסיבות מיוחדות, כך שהעבירה הקבועה בסעיף קטן (א)(2) לסעיף האמור, העוסקת בגניבה של ציוד חקלאי, תוצרת חקלאית, בקר או מקנה, תחול גם אם ערכו של הדבר הנגנב פחות מ-1,000 שקלים חדשים, שכן, די בהשחתה של ברז שעולה שקלים בודדים כדי לגרום לשורה של נזקים נוספים שעלותם הכוללת יכולה להגיע לעשרות אלפי שקלים חדשים. ציוד חקלאי מהווה חלק בלתי נפרד מפסי הייצור והגידול של חקלאים, ולכן אין היגיון בבחינת ערכו הכספי של הציוד לשם קביעת חומרת העבירה.

עוד מוצע בסעיפים 2 ו-3 להצעה להחמיר את הענישה הקבועה בחוק בסעיפים 384א ו-460, בנוגע לעבירות גניבה או איום לשרוף או להרוס דבר הקשור לחקלאות, ולקבוע עונש מאסר ממושך יותר נוסף על קנס כספי, וכן עונש מינימום שיחול על מי שמורשע בעבירות האמורות, באופן ששיג את מטרת ההרתעה.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים

והונחה על שולחן הכנסת ביום

י"ח באדר התשע"ח – 5.3.18